

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/59

KARAR NO : 1987/60

ÖZET:Sıkıyönetimin kaldırılması durumunda, kamu davası açılmamış suçlara ilişkin davalara, 1402 sayılı Kanunun 23/3. maddesine göre bu bölgede kurulu sıkıyönetim aslî mahkemelerinde ve aynı Kanunun 13/b. maddesindeki "bağlantılı olma" koşulunun gerçekleşmemesi halinde de sıkıyönetimin devam ettiği bölgedeki sıkıyönetim askerî mahkemesinde bakılmıyacağı hk.

K A R A R

TCK. 149, 173/3

Davacı : K.H.

Sanıklar : Emin Yazıcı, Yaşar Astekin, Namık Kemal Türkay, Salih Dayan, Üzeyir Bayraklı, Mehmet Yıldız.

O L A Y : Ankara C. Savcılığı'nın 3.7.1986 gün, 175/59 sayılı iddianamesi ile; sanıkların, 5.3.1978 ilâ 12.9.1980 tarihleri arasında, yaşa dışı ET-KO (Esir Türkleri Kurtarma Ordusu) adlı, ülkücü görüşü benimseyen bir örgüt kurarak, eylemlerde buldukları ve bu sanıkların diğer arkadaşları hakkında Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı tarafından 4.2.1981 gün, 1980/1134-194 sayılı iddianame ile, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi'ne kamu davası açıldığı, ancak yukarıda isimleri yazılı sanıkların yakalanamamaları ve sorguya çekilememeleri nedeniyle haklarında o zaman bir dava açılmadığı ve sanıklardan Namık Kemal Türkay'ın 5.3.1978 tarihinde Ankara Abidinpaşa'da, atılan patlayıcı madde olayında, gözcülük yaptığı, 10.6.1978 günü Cebeci Seyhan Sokakta patlayıcı madde atma olayında gözcülük yaptığı, 17.1.1978 günü Abidinpaşa Lisesine ateş edilerek üç öğrencinin yaralanması olayına karıştığı, sanık Yaşar Astekin'in 30.4.1978 günü Başkent Lisesi civarındaki bakkal dükkanını kurşunlama olayına karıştığı, 9.5.1978 günü duvarlara slogan yazanları koruduğu ve bu arada yaralama olayına karıştığı, 3.5.1978 günü solcu bir öğrencinin üzerine ateş ettiği, 28.5.1978 günü bir gecekonduunun kurşunlanması olayında gözcülük yaptığı, 8.6.1979 günü bir solcuya ait bakkal dükkanına ateş ettiği, 13.7.1978 günü Tahsin Üstün'ün evini kurşunladığı, sanık Emin Yazıcı'nın 5.7.1978 günü siyasal görüş ayrılığı nedeniyle Satılmış Coşkun'u öldürme olayına karıştığı, 31.7.1978 günü sanık Emin Yazıcı'nın diğer sanık Üzeyir Bayraklı'dan temin ettiği dinamitlerle Abidinpaşa Limonlu Sokakta Levent isimli öğrencinin evine patlayıcı madde atma olayına karıştıkları, 17.8.1978 günü, sanık Emin Yazıcı'nın bir kitap evine patlayıcı madde atma olayına karıştığı, 21.10.1978 günü Abidinpaşa'da iki ayrı eve patlayıcı madde attığı, 22.11.1978 günü, sanık Emin Yazıcı ve Yaşar Astekin'in Abidinpaşa Lisesi öğrencileri üzerine silahla ateş ederek kaçtıkları, 22.11.1978 günü sanık Yaşar Astekin'in diğer arkadaşları ile birlikte solcuların devam ettiği Doruk Kıraathanesine ateş ederek bir polisi yaradıkları ve tesbit edilemeyen bir tarihte para toplamak için gittikleri bir lokale patlayıcı maddenin Yaşar Astekin tarafından atıldığı, sanık Salih Dayan-

ın Et-Ko Başkanı olup diğer sanıkların bu teşekkülün üyesi oldukları ve solculara karşı eylemlerde buldukları ve böylece Türkiye ahalisini birbiri aleyhine silahlandırarak mukateleye teşvik veyasa dışı gizli örgüt kurup bu suça iştirak ettikleri, ileri sürülerek TCK.nun 149., 173/3. maddelerle tecziyeleri istemiyle haklarında kamu davası açılmıştır.

Yukarıda adları geçen sanıklar hakkında Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığınca soruşturmaya başlanılmış ise de; bilahare Ankara'da sıkıyönetimin kaldırılması nedeniyle adı geçen askerî savcılıkça soruşturma evrakı 6.8.1985 tarihinde, 1981/154 sayılı yazı ile İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı'na gönderilmiş ve daha sonra İstanbul'da da sıkıyönetimin kaldırılması üzerine, hazırlık soruşturması evrakı İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığınının 2.12.1985 gün, 1985/457 sayılı yazısıyla Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı'na gönderilmiş ve Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı 16.5.1986 tarihinde, 1986/1105-444 sayı ile; haklarında soruşturma yapılan bu sanıkların, Diyarbakır Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi'nde görülen davalarla bağlantıları bulunmadığını belirterek görevsizlik kararıyla soruşturma evrakını Ankara C. Savcılığı'na göndermiş ve Ankara C. Savcılığınca da yukarıda belirtildiği üzere 3.7.1986 günlü iddaname ile sanıklar hakkında kamu davası açılmıştır.

Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi; 14.7.1986 tarihinde, 1986/127-115 sayı ile; sanıklara atılı suçun sıkıyönetim ilânına neden olan olaylardan olduğu ve sıkıyönetim askerî mahkemelerinde görülüp karara bağlanan davalarla irtibatlı bulunduğu ve bu itibarla davanın sıkıyönetim askerî mahkemesinde görülmesi gerektiği, gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi; 15.5.1987 tarihinde, 1987/159 esas sayı ile; sanıklar hakkında mahkemesinde herhangi bir dava dosyası bulunmadığı ve bu itibarla davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği kanısına varıldığını belirterek 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar vermiş ve dosya Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığı'nın 15.5.1987 gün, 1987/601 sayılı yazısıyla Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Mebrure Gözdemir, A.Mazhar Akman, Uğur Tönük, Ergun Argon ve A. Vahap Özaslan'ın katılmaları ile yaptığı 8.6.1987 günlü toplantıda geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler; okunduktan, toplantıya Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavioğlu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bilgin Töre'nin Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Olay, yerinde açıklandığı üzere, sanıkların 1978 ila 1980 yılları arasında, Ankara'da yasa dışı Et-Ko isimli ülkücü görüşü benimseyen bir örgüt kurarak silahlı eylemlerde buldukları iddiasıyla TCK.nun 149., 173/3. maddelerle tecziyeleri istemiyle, Ankara C. Savcılığı'nın 3.7.1986 gün, 175/59 sayılı iddianesiyle

haklarında kamu davası açılmış, Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nce 14.7.1986 günür 1986/127-115 sayı ile; görevsizlik kararı verilmiş, dosyanın intikal ettiği Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi'de 15.5.1987 gününde, 1987/159 esas sayı ile; davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği kanısına varara 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkememize başvuruda bulunmuştur.

Sanıklara atılı suç, Ankara'da işlenmiş olmasına ve Ankara'da sıkıyönetim 19.7.1985 tarihinde kaldırılmış olup, sanıklar hakkındaki kamu davası Ankara C. Sı cılığınca bu tarihten sonra 3.7.1986 günlü, iddianame ile Ankara 3. Ağır Ceza Mahl mesine açılmış ve bu mahkemecede 14.7.1986 tarihinde verilen görevsizlik kararı 22.4.1987 tarihinde kesinleşmiş bulunmasına göre, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununu 23. maddesi gereğince, sıkıyönetimin kaldırılmasından sonra suçun işlendiği yerde kurulu bulunan ve sadece elindeki davaları sonuçlandırmakla görevli sıkıyönetim as kerî mahkemesine yeni bir dava açılmıyacağından, davanın Ankara Sıkıyönetim Asker Mahkemesi'nde görülmesi mümkün değildir.

Öte yandan Ankara'da sıkıyönetim kaldırılmakla beraber, dava dosyasının intikal ettiği Diyarbakır'da sıkıyönetim devam etmekte olmasına göre, dava konusu suçun sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş olması durumu bahse konu olduğundan, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen suçlarla ilgili olarak "sıkıyönetim askerî mahkemelerinin görev ve yetkisini" düzenleyen Sıkıyönetim Kanununun 23. maddesinin (b) fıkrasında öngörülen ve Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 24.7.1981 günlü, 17411 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan 4.5.1981 günlü, 1981/1-1 sayılı ilke kararında kabul edilen anlamda, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenen suçun sıkıyönetim askerî mahkemelerince el konulan herhangi bir suçla umumi ve müşterek gaye içerisinde irtibatlı olarak işlenmiş bir suç olması, başka bir deyimle sıkıyönetim askerî mahkemelerinde bakılan ve sıkıyönetim ilânına neden olan veya sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olan suç arasında örgütsel ve organik bağlantı bulunması gerekir. Bağlantının varlığı somut olarak saptanmadan, yalnızca suçun türü esas alınmak suretiyle görevli mahkemenin belirlenmesi gerekebileceği biçimindeki aksi bir düşünce, gerek 13. maddenin (b) fıkrasında yer alan "bağlantının varlığı" koşulu ve gerek 23. maddenin 3. fıkrasında öngörülen "kamu davası açılmamış dosyalar ile duruşmanın tatiline karar verilmiş davalar durumlarına, mahiyetlerine ve kanun hükümlerigöre görevli ve yetkili mercilere gönderilir." şeklindeki kuralla bağdaşmaz.

İnceleme konusu uyuşmazlığa konu ve adları geçen sanıklara atılı suçun yukarda açıklandığı gibi, sıkıyönetim bölgesi dışında işlenmiş bir suç olarak değerlendirilmesi gerekeceği ve ayrıca ilke kararında kabul edildiği anlamda sıkıyönetimin devam ettiği bölgedeki sıkıyönetim askerî mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suç ile genel ve ortak amaç içerisinde bağlantılı olarak işlendiğini belirten, dava dosyasında bir delil ve bulgu bulunmadığına ve bu duruma göre de, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 13. maddesinin (b) fıkrasındaki "bağlantılı bulunma" koşulu gerçekleşmediğine göre, davaya Diyarbakır Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi'nde de bakılmıyacaktır.

Bu durumda uyuşmazlığın çözümü adlî yargı yerinin görev alanına girdiğinden Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesinin başvurusunun kabulüne ve Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 14.7.1986 gün, 1986/127-115 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adlî Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine ve bu nedenle Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nin başvurusunun kabulüne, Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 14.7.1986 günlü, 1986/127-115 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 8.6.1987 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün

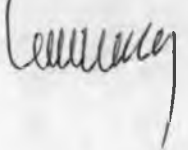
Üye
Y.İsmet Ayer

Üye
Mebrure Gözdemir

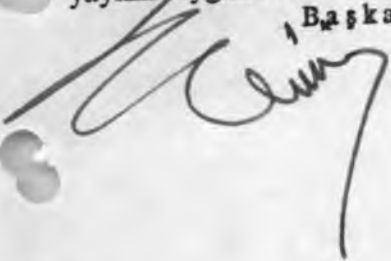

Üye
A.Mazhar Akman

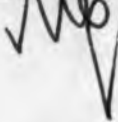

Bu kararın Resmî gazete'de yayımı uygundur.

Başkan

Üye
Uğur Tönük

Üye
Ergun Argon

Üye
A.Vahap Özaslan

i/ç